Интериор на български къщи от 19-ти век Доколко е автентичен?

http://nauka.bg/forum/index.php?showtopic=13233

Автор: К.ГЕРБОВ

И през 19-ти век, както днес, е имало бедни и богати хора, което е дало отражение в бита на обитаваните от тях домове.

Днес по-бедният бит от времето на Възраждането, може да се види главно в къщи-музеи на известни личности. Доколко е автентичен този бит е трудно да се каже, тъй като повечето къщи са реставрирани, а някои и наново построени от амбициозни хора, като тези които „възстановяват" дворците, стените и църквите на Царевец и Трапезица във Велико Търново.

Характерни за „народния бит" в къщите-музеи са традиционното огнище, пиростията и трикраките столчета около нея, лавиците по стените с

1. *Арбанаси, стара къща*

наредените по тях керамични и бакърени съдове. Ако разгледате снимки с интериор от такива къщи, които снимки са правени в различни години, ще откриете известни различия в детайлите. Например, при сравнение между втората и третата снимка по-долу, които се отнасят до един и същ обект - възстановената родна къща на Христо Ботев в Калофер, ще установите явни разлики. Любопитно е, че по-претрупаната с инвентар „одая" от втората снимка е снимана по-рано. Явно по-късният управител на къщата е харесвал по-семплата атмосфера и е разредил предметите. Този факт ни води към констатацията, че „автентичността" на обстановката в тези новопостроени „исторически" паметници, зависи от вкуса на този, който се грижи за тях.

В къщите на богатите чорбаджии и търговци обстановката е по-луксозна - има европейски мебели: изящни столове, маси, спални. От таваните висят изящни полилеи. Какви, обаче? Тези, които виждаме днес, са с електрически лампи! Възможно е, когато държавата е станала собственик на съответната къща, в нея действително да е имало електричество. Но пък е редно като показваме автентичен бит от преди време, да се постараем той действително да бъде такъв.

Като търсих информация за интериора в къщите-музеи открих това обяснение, което се отнася за три от изображенията, показани по-долу с текст „Пловдив, Къщата на Бирдас":

„От фамилиите Бирдас и Мардас [в Стария Пловдив] са останали две вещи в автентичен вид - един полилей и барокова спалня. Останалите мебели са купувани по-късно, но са оригинални и са направени в стила на времето си. Голяма част от мебелировката - бюфети, шкафове, кресла и маси, е дело на български майстори в характерния за онова време национален стил. Идеята е била той да стане типично български, затова в него са използвани национални символи като рози, грозде, знаци на плодородието, всичко това примесено със сецесион.

Ябълковата спалня в една от стаите е изработена в Пловдив и също показ-

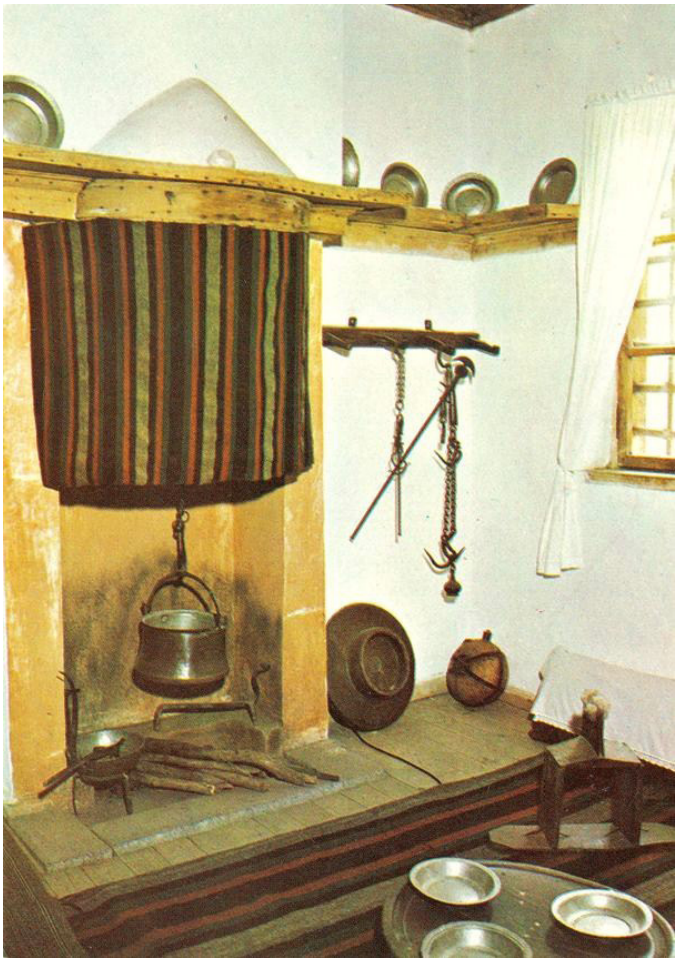

3. Калофер, къща-музей

ва амбицията да бъде създаден един български стил в мебелното изкуство. В нея има елементи от църковната дърворезба, подобни на иконостаси, но със светско приложение.

В друга от стаите е подреден изящен ансамбъл мебели за спалня - нощни шкафчета, тоалетка и масичка с красиви мраморни плотове. В къщата има няколко старинни часовника в стил сецесион. Освен с портрети стените са декорирани и с картини, обрамчени с кадифени рамки, на които върху рисувана коприна батик са изобразени четирите годишни времена." - http://www.segabg.com/article.php?sid=2007062700040002201

Аз показвам снимки, правени в периода 1970-1990 г. Днес в интернет виждам, че интериорът в някои от показаните къщи май не е същият. (Очевидно съответния управител или художник-аранжьор е сменен!)

Не съм влизал скоро в такива музейни обекти, в които има смесване на ново и старо. Не знам, дали днес е въведено посочването кои предмети в тях са автентични и кои не. Навремето като ученици ни водеха из такива къщи, но не си спомням да си ни казвали, че има съвсем нови неща. И ние си мислехме, че всичко е автентично.

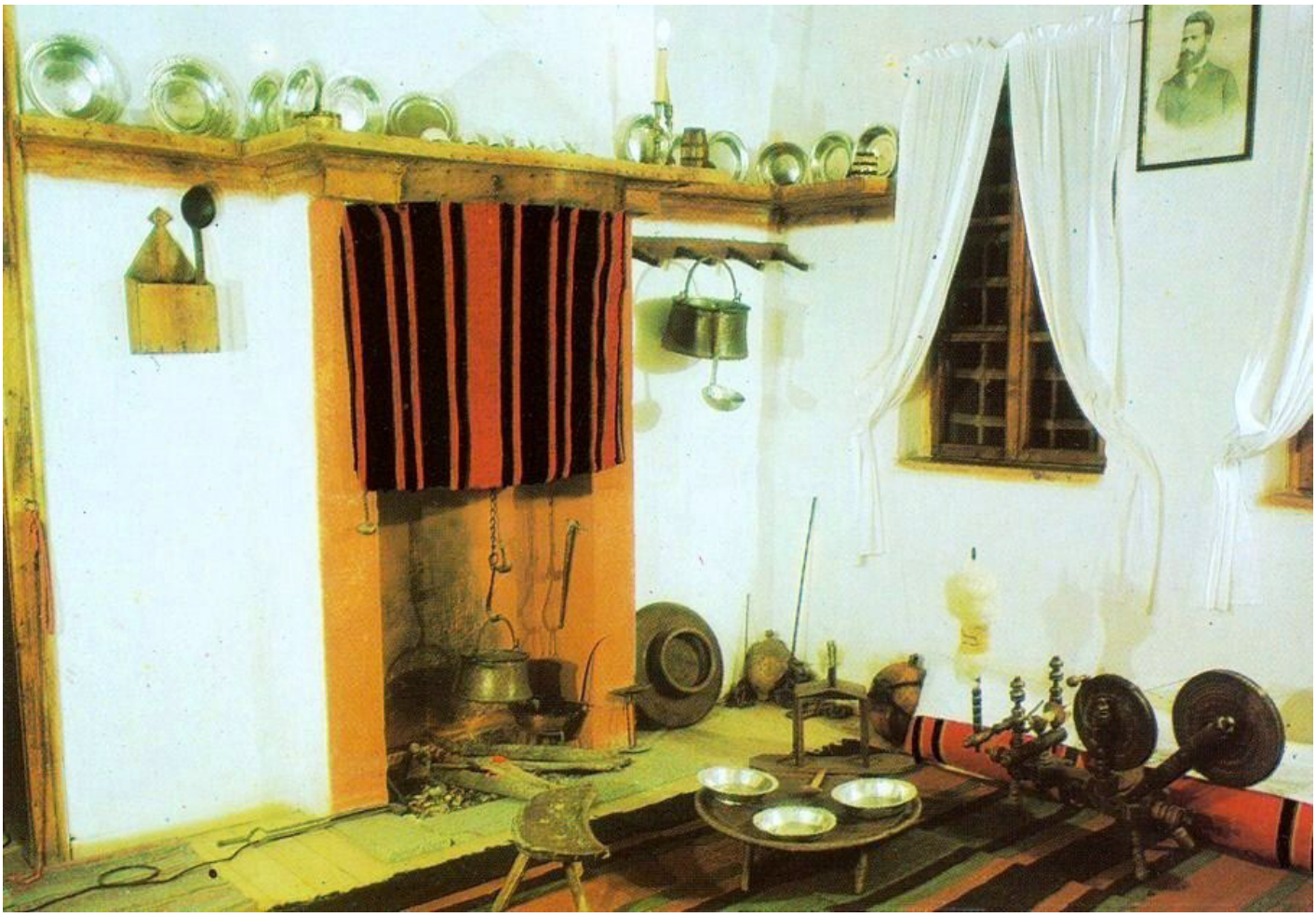

2. *Калофер, къща-музей „Христо Ботев", стаята на майката Иванка (?)*

4. Калофер, къща-музей „Христо Ботев", кът на бащата Ботйо

Днес, мисля, че е добре, посетителите в къщите-музеи да бъдат информирани за оригиналните вещи и донесените от друго място, че и от друго време. В археологическите и историческите музеи се указват копията. Може би за битовите експонати ще е по-добре да се пише кое е оригинално, защото то явно е по-малко. Но истинският ценител търси да види именно такива неща.

Има хора впечатлителни и някои, влизайки в „родната къща" на Христо Ботев, вероятно си представят как баба Иванка Ботйовица върти чекръка. Няма лошо, както се казва, но тази картина човек може да си я представи виртуално и без да ходи в Калофер. Струва си човек да отиде дотам, за да види нещо автентично.

5. *Клисура, Павурджиевата къща*

7. *Жеравна, кът „Златна Ореша" в хотела*

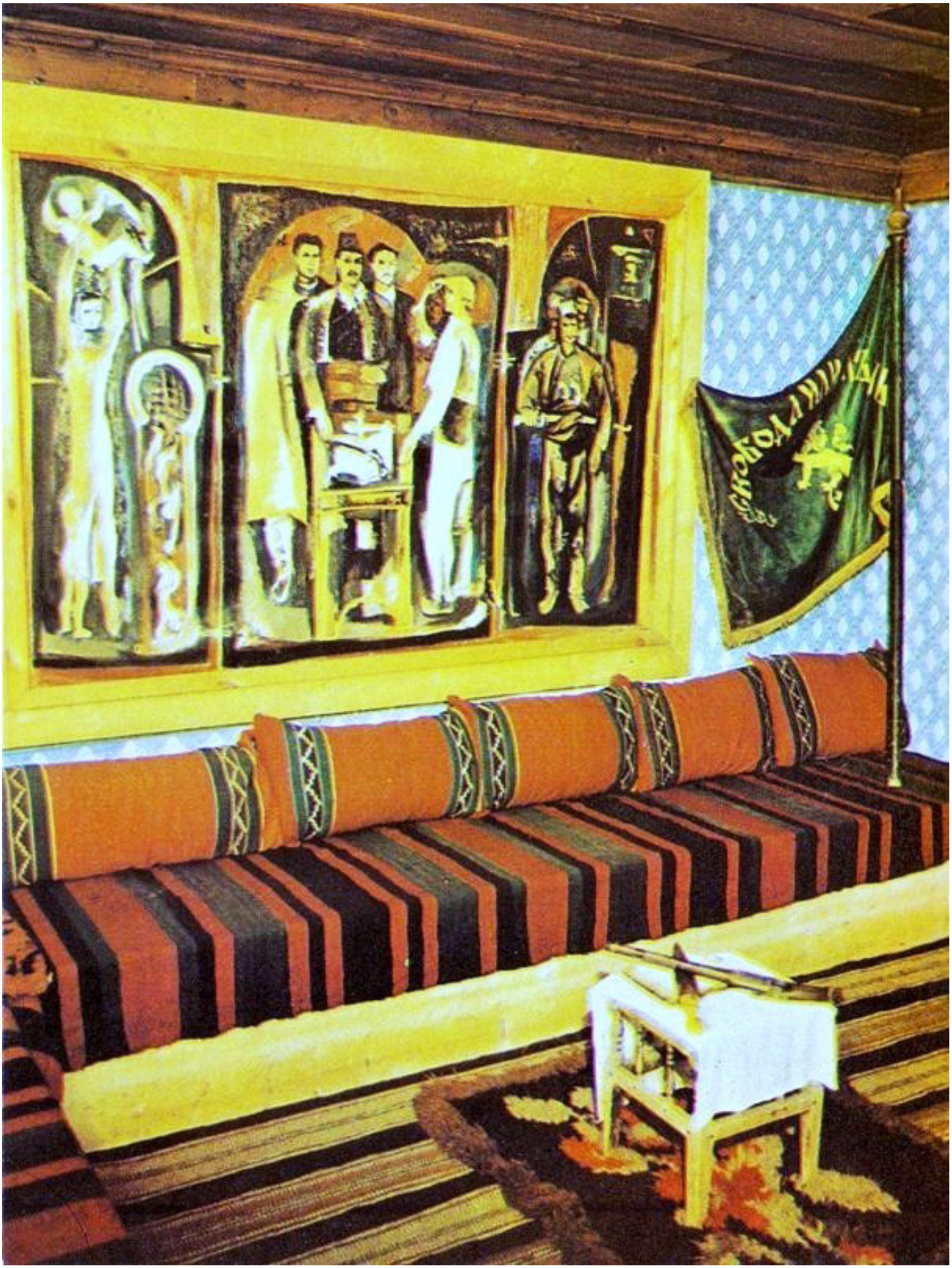

6. Клисура, Павурджиевата къща

8. Грудово, къща-музей „Тодор Грудов"

9. Етъра, Битовата къща

10. Пловдив, дом на Съюза на българските художници

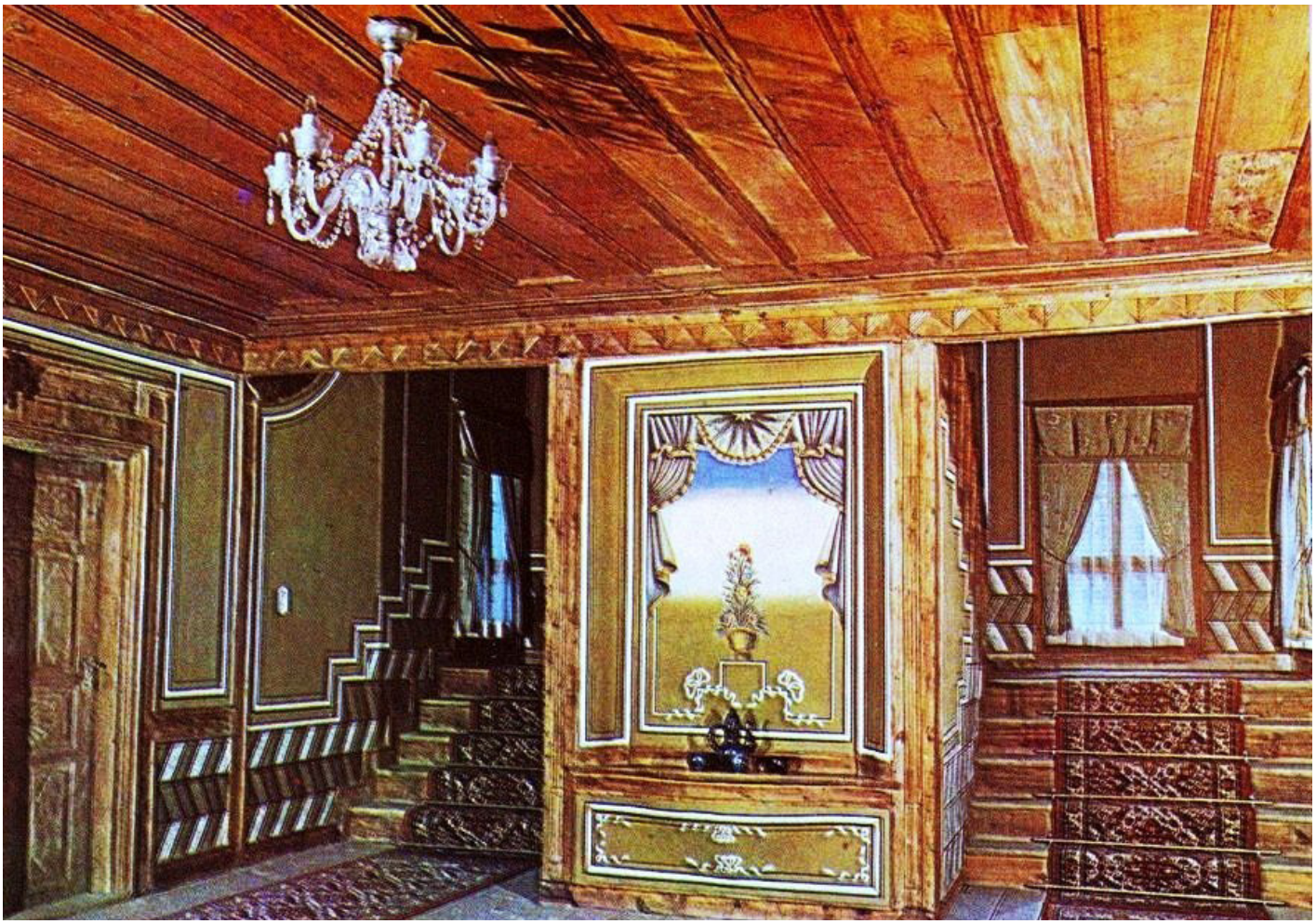

11. Пловдив, дом на Съюза на българските художници

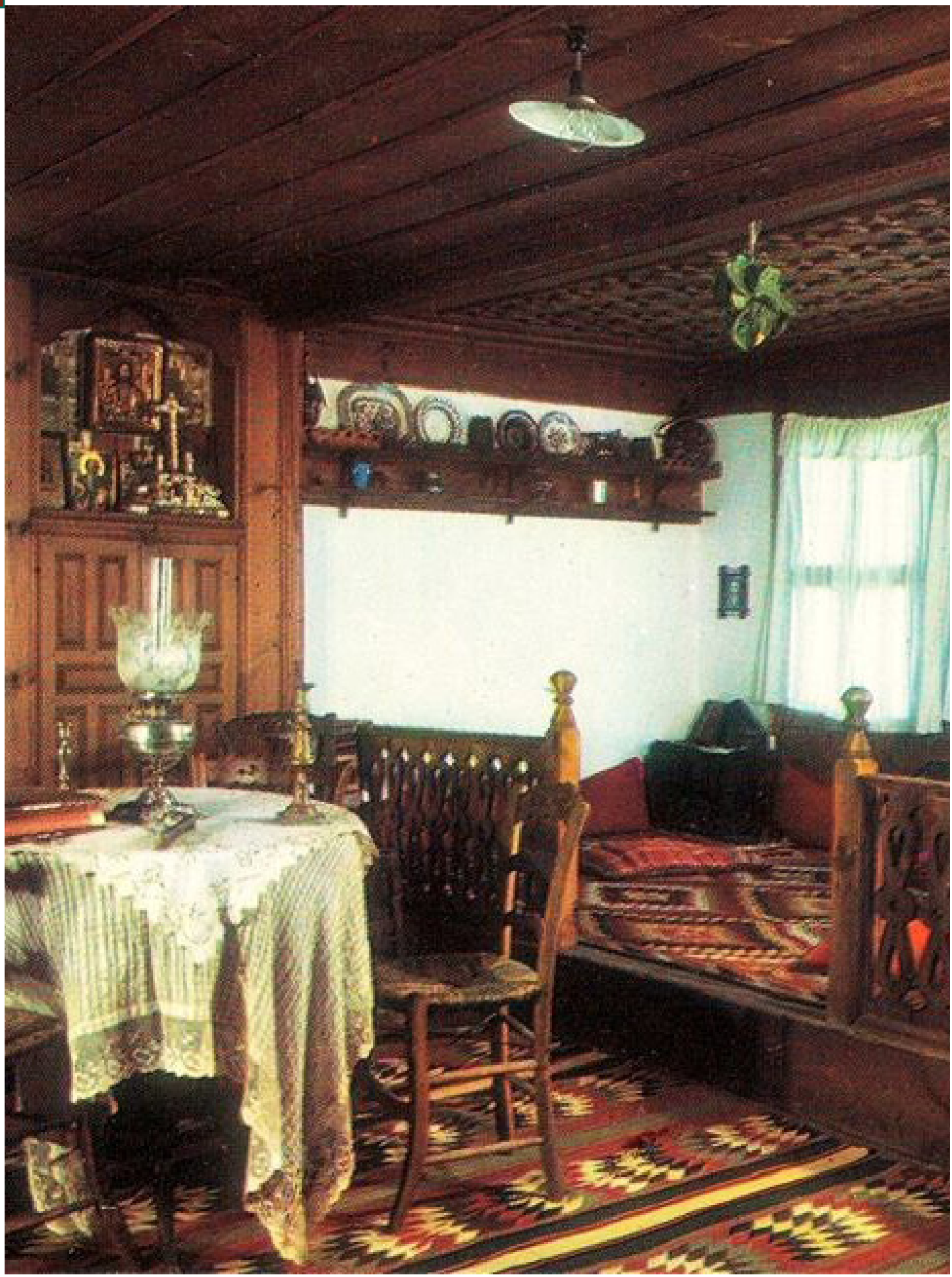

12. Сливен, къща-музей на сливенския бит през XIX в.

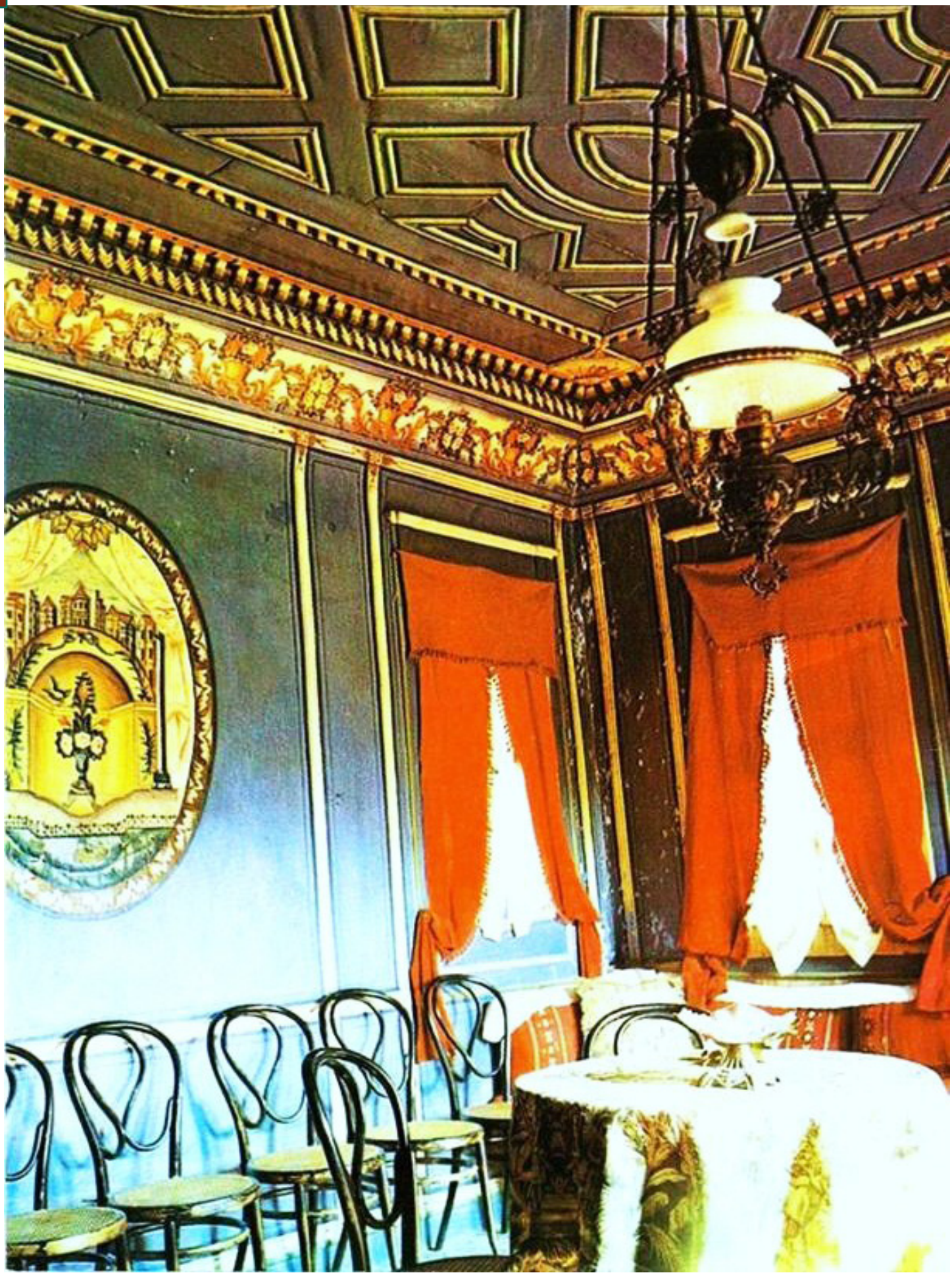

13. Копривщица, Лютовата къща, синята одая

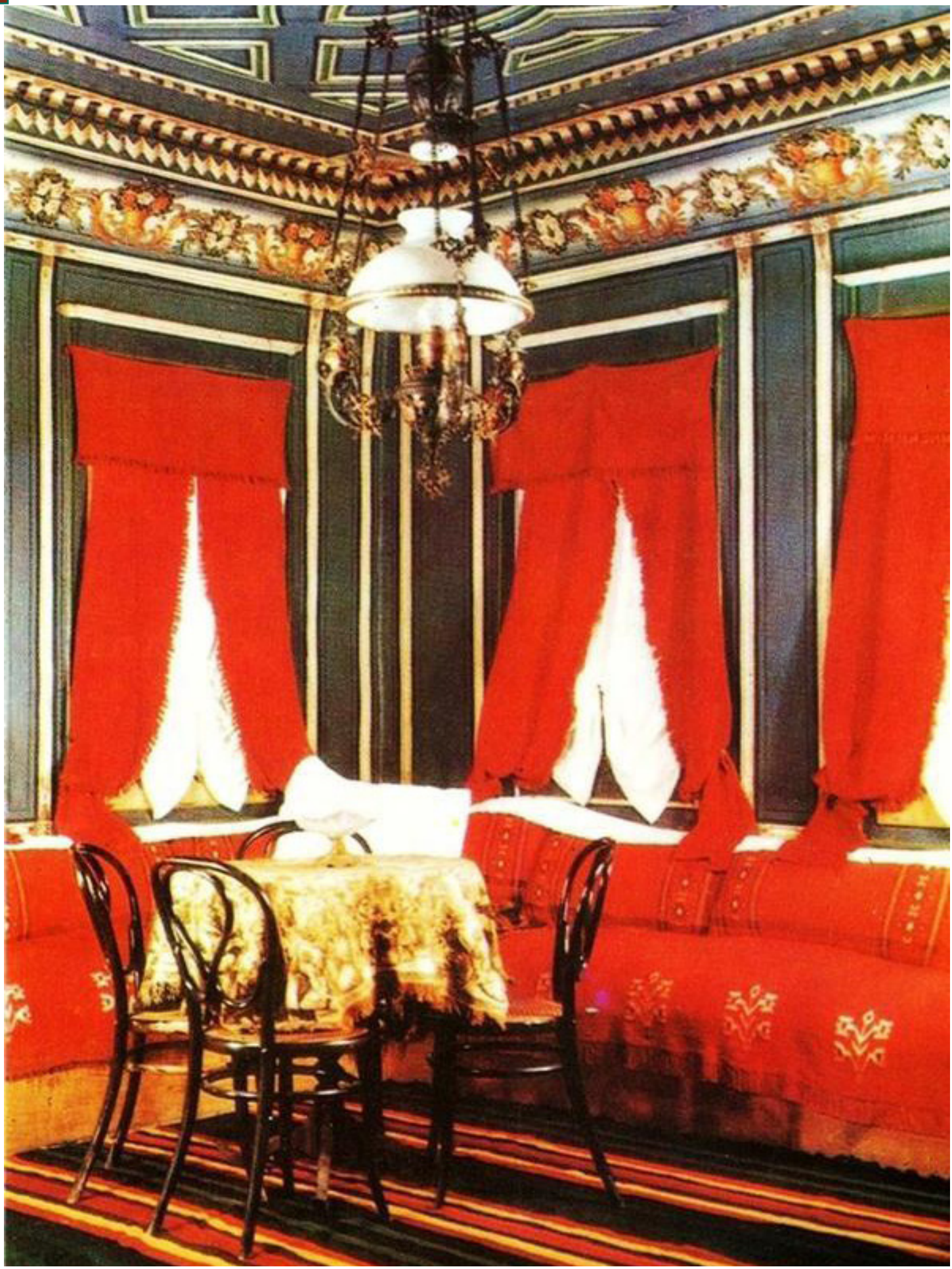

14. Копривщица, Лютовата къща, синята одая

15. Копривщица, Лютовата къща, таван и холкел (архитектурен преход между тавана и стената)

16. Копривщица, Лютовата къща, алафранга (декоративна ниша)

17. Копривщица, Ослековата къща, синята одая

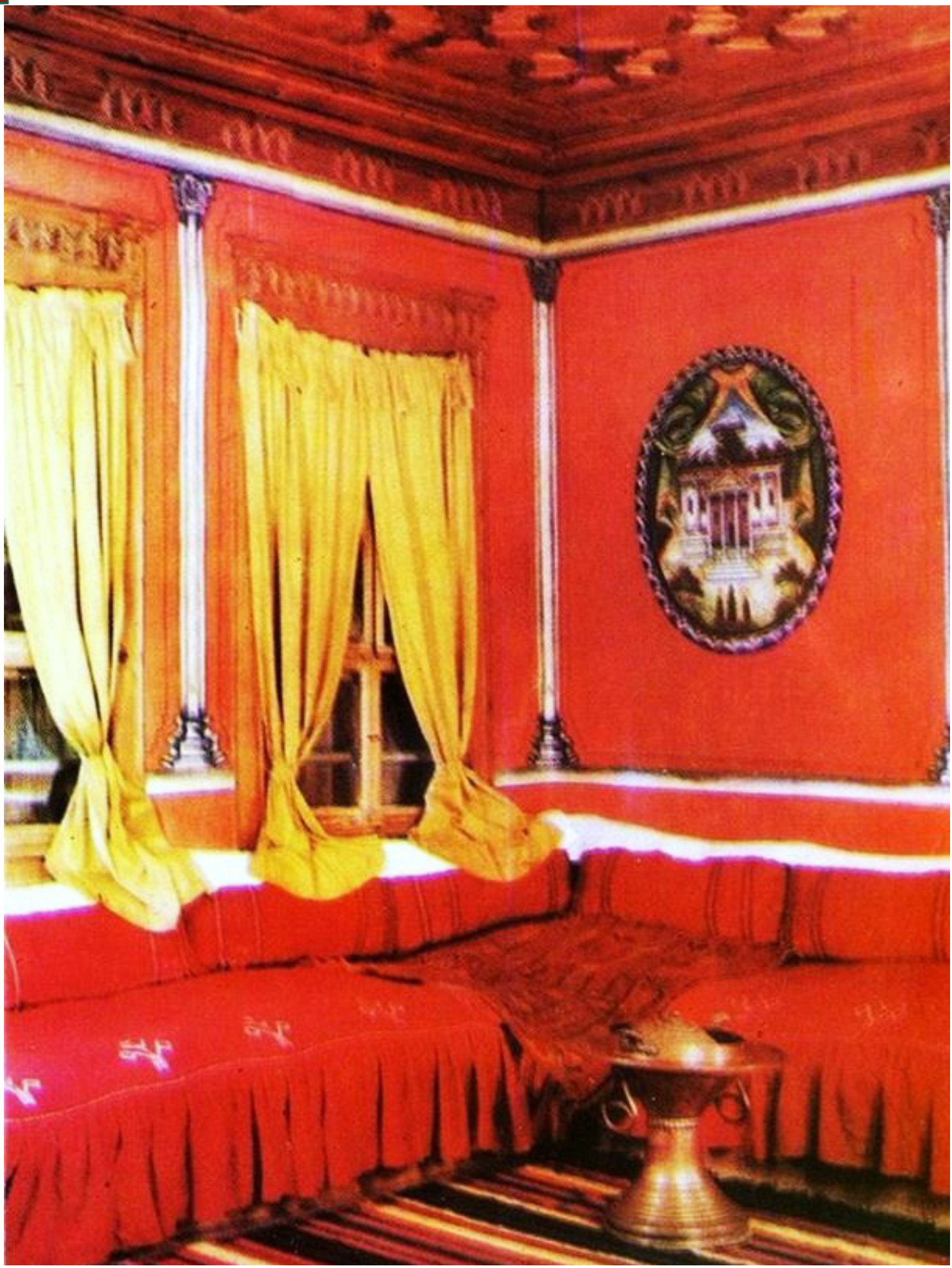

18. Копривщица, Ослековата къща, червената одая